

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รายละเอียดในบทนี้ จะครอบคลุมเรื่อง วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนต่าง ๆ ของวิธีดำเนินงานวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบงานวางแผนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน เขตการศึกษา 11

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นกระบวนการศึกษาเป็นแบบกรณีศึกษา (Case Study) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการวางแผนโดยทั่วไป ศึกษาเรื่องการวางแผนของกรมสามัญศึกษา และทดลองศึกษาจากขั้นต้นจากหน่วยงานปฏิบัติในบางหน่วยงาน
2. กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย
3. สร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย
4. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเก็บด้วยตนเองเป็นรายกรณีแต่ละโรงเรียน
5. วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเป็นรายกรณีแต่ละโรงเรียน และวิเคราะห์สรุปรวม

ขั้นตอนต่าง ๆ ของวิธีการดำเนินงานวิจัย

- 1) การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการวางแผนโดยทั่วไป ศึกษาเรื่องการวางแผนของกรมสามัญศึกษา และศึกษาขั้นต้นจากหน่วยงานปฏิบัติ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 2 โรงเรียน

การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการวางแผนโดยทั่วไปและการศึกษา เรื่อง การวางแผนของกรมสามัญศึกษา กำหนดประเด็นขั้นต้น เพื่อ เป็นกรอบของการศึกษาวิจัยดัง รายละเอียดที่ปรากฏในบทที่ 2 จากนั้นก็ทดลองศึกษาในขั้นต้นจากหน่วยงานปฏิบัติ คือ ได้ศึกษาระบบงานวางแผนในโรงเรียนพุแควิทยา จังหวัดสระบุรี ศึกษาการจัดทำแผนของโรงเรียนว่า ได้ดำเนินการกิจกรรมใด อย่างไร ในการจัดทำแผนของโรงเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นที่จะจัดทำจนถึงการปรับปรุงและจัดทำใหม่ ตลอดจนศึกษาเอกสารของโรงเรียนที่มีอยู่ เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนของโรงเรียน หลังจากนั้นประมวลความรู้ที่ได้จากการศึกษามากำหนดเป็นกรอบของแนวความคิดเพื่อการวิจัย

2) การกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย

เมื่อศึกษาแนวคิดและการปฏิบัติตามข้อ 1 แล้ว ผู้วิจัยนำมากำหนด เป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งครอบคลุม เรื่องสำคัญ ๆ ที่ต้องการศึกษาวิเคราะห์ในรายละเอียด 7 เรื่องคือ

1. การจัดองค์การบริหารและการวางแผนของโรงเรียน
2. การเตรียมการสำหรับการวางแผน
3. การจัดทำแผน
4. การนำแผนการจัดทำแผนไปปฏิบัติ
5. การติดตาม การควบคุม และการประเมินผลการจัดทำแผน
6. การทบทวนปรับแผนหรือจัดทำแผนใหม่
7. ปัญหาและอุปสรรคของระบบงานวางแผนในโรงเรียน

3) การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี

เครื่องมือเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ และแบบศึกษาเอกสาร

3.1 แบบสัมภาษณ์ ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ (Guided Interview)

นั้น ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดของการวิจัย แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยได้รับคำแนะนำและตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จนได้เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ในการศึกษาครั้งนี้ แล้วจึงนำไปใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ในการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ลักษณะแบบสัมภาษณ์ : แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ส่วนแต่ละส่วน มีลักษณะดังนี้

ส่วนที่ 1 ใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งในแบบสัมภาษณ์จะเป็นแบบสำรวจรายการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับระบบงานวางแผนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน เขตการศึกษา 11 ซึ่งในแบบสัมภาษณ์จะประกอบด้วยคำถามนำปลายเปิด การสร้างเครื่องมือในส่วนนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. จากกรอบแนวคิดของการวิจัยในแต่ละเรื่อง คือ
  - ก) การจัดองค์กรการบริหารและงานวางแผนในโรงเรียน ข) การเตรียมการสำหรับการวางแผน ค) การจัดทำแผน ง) การนำแผนการวางแผนไปปฏิบัติ จ) การติดตาม การควบคุม และการประเมินผลการจัดทำแผน ฉ) การทบทวนปรับแผนหรือจัดทำใหม่ และ
  - ซ) ปัญหาและอุปสรรคของระบบงานวางแผนในโรงเรียน

เมื่อได้ร่างแบบสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยได้นำไปทดลองขึ้นต้นกับนิสิตสาขาวิชาบริหารการศึกษาที่เป็นผู้บริหารจำนวน 4 คนเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของข้อความและความครอบคลุมถึงแนวปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในงานวางแผนที่โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในแต่ละเรื่อง

2. จากการศึกษาตามข้อ 1 ผู้วิจัยได้ปรับแบบสัมภาษณ์ตามกรอบของการวิจัยในแต่ละเรื่องอย่างละเอียดแล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่ร่างขึ้นตามกรอบของการวิจัยแต่ละเรื่องไปปรึกษา ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุงข้อความให้เหมาะสมสำหรับการสัมภาษณ์

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนห้วยแก้ววิทยา จังหวัดสระบุรี กับโรงเรียนบ้านหม้อพัฒนาอนุกุล จังหวัดสระบุรี

4. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงข้อความอีกครั้งหนึ่งโดยปรึกษาขอคำแนะนำและตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จนได้เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ในการศึกษาแล้วจึงนำไปใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยในครั้งนี้

3.2 แบบศึกษาเอกสาร แบบศึกษาเอกสารที่สร้างขึ้นนี้เป็นแบบการใช้

วิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับระบบงานวางแผนของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน เขตการศึกษา 11 ที่โรงเรียนมีอยู่เพื่อใช้ประโยชน์ในงานวางแผนของโรงเรียน ว่ามีเอกสารอะไรบ้าง เอกสารแต่ละอย่างให้เนื้อหาสาระหรือข้อมูลอะไรบ้างต่อระบบงานวางแผน เอกสารที่ต้องการศึกษามี 3 ประเภทคือ 1) เอกสารที่กรมสามัญศึกษาให้มาหรือคณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด ให้มา และใช้เป็นเครื่องมือในการทำงานวางแผนของโรงเรียน ศึกษาดูว่ามีเอกสารกี่ประเภท อะไรบ้าง มีเนื้อหาสาระและข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนในลักษณะอย่างไร 2) เอกสารเกี่ยวกับการวางแผนที่โรงเรียนจัดทำขึ้นดูว่ามีเอกสารใดบ้าง ได้มาอย่างไร ให้ข้อมูลอะไรบ้างงานวางแผน และ 3) เอกสารเกี่ยวกับผลงานที่ได้จากการวางแผน/ประเมินผลแผน ดูว่ามีเอกสารอะไร สาระสำคัญของเอกสารแต่ละชนิดมีอะไรสำคัญ

4) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการศึกษาเป็นการเฉพาะกรณี โดยใช้แบบนําสัมภาษณ์ และแบบศึกษาเอกสารเป็นเครื่องมือสำคัญ โดยผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในแต่ละโรงเรียน จนครบทั้งหมด 5 โรงเรียน

5) วิธีวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเป็นการศึกษารายกรณีแต่ละโรงเรียน จนครบ 5 โรงเรียน ทั้งระบบและกระบวนการของการวางแผนของโรงเรียน และวิเคราะห์แยกแยะตามประเด็นตามกรอบแนวคิดของการวิจัยแต่ละเรื่อง แล้วสรุปผลรวมเป็นระบบงานวางแผนในลักษณะความ เรียง